

Θέμα: Η 17χρονη εμπειρία ενός Έλληνα μηχανικού ως ανώτατου κρατικού λειτουργού στη Δημόσια Διοίκηση.

Εισηγητής: Σ. Διάμεσης, ΗΜ.

Ευχαριστώ κύριε πρόεδρε, ομολογώ ότι συνήθως υπολογίζω κανείς μια ώρα, μετά ανακαλύπτει ότι έχει 15 λεπτά και πρέπει να δώσει μια περίληψη της εισήγησης του. Βλέπω ότι, στην αρχική μου περίληψη λέω κάτω από τον τίτλο: «χρόνος μία ώρα; Τριάντα λεπτά; Είκοσι λεπτά;» Θα περιοριστώ στα 15 λεπτά.

Στο πρόγραμμα δεν υπάρχει χαρακτηρισμός πέραν του «ηλεκτρολόγος-μηχανολόγος». Ομολογώ ότι δεν είμαι ακριβώς ούτε το ένα, ούτε το άλλο: Είμαι ηλεκτρονικός μηχανικός, αλλά αυτά είναι γνωστά προβλήματα και ίσως είναι, ως αφορμή, καλό αυτό –πού ανήκω, σε ποιο φορέα και με ποια ιδιότητα– γιατί θα είναι καλό να θεωρηθεί ότι αυτά τα οποία λέω είναι ένα ενδεικτικό απαύγασμα, είτε προσωπικών εμπειριών, είτε και εμπειριών άλλων, σε άλλους χώρους. Ισχυρίζομαι ότι ό,τι συμβαίνει σε κάποιους χώρους, είναι ενδεικτικό του τι συμβαίνει στον ευρύτερο δημόσιο χώρο και έτσι, ουσιαστικά δεν έχει νόημα να εξειδικεύσουμε, να πούμε «στο τάδε υπουργείο», ότι «τάδε άνθρωποι», αν και θα μπορούσαμε να το πούμε πάρα πολύ συγκεκριμένα και πάρα πολύ ειδικά αυτό.

Σ' αυτά τα πλαίσια, λοιπόν, θα έλεγα ότι μια σωστή εκτενής εισήγηση, θα έπρεπε να περιλάβει θέματα όπως: Δημόσια Διοίκηση και Δημόσιο. Δημόσια Διοίκηση και υπουργεία, χ-ψ-ω, α-β-γ. Οι μηχανικοί στο Δημόσιο, ή στο δημόσιο χώρο, το τυχόν ψ υπουργείο. Τα συλλογικά όργανα και οι λειτουργίες τους, σε χ στάθμη, υψηλή ή και πολύ υψηλή στάθμη. Τα επιτελικά όργανα των υπουργείων, όπου υπάρχουν. Δημοκρατία και Δημόσια Διοίκηση. Ο μηχανικός στη Βουλή, την παιδεία, την άμυνα, την έρευνα, τον πολιτισμό, κ.λπ. (και υπάρχουν ειδικοί λόγοι για τους οποίους αναφέρω αυτά, γιατί συνάδελφοί μας υπάρχουν σε όλους αυτούς τους χώρους, συνήθως μειοψηφίες). Προβλήματα μηχανικών στη Δημόσια Διοίκηση. Μηχανικοί και τεχνικοί κάθε στάθμης: η συνύπαρξη. Μηχανικοί και το «γενικό επιτελείο της ελληνικής τάδε», του πολιτισμού, αν θέλετε, της παιδείας, σαν παράδειγμα, τεχνικής και γενικής, του (Υπουργείου) Εμπορίου. Μιλάμε για επιτελικά όργανα. Η στρατηγική για την επί παραδείγματι, παιδεία, η «εθνική στρατηγική», ο εθνικός προγραμματισμός. Ο ρόλος του μηχανικού στην εθνική Δημόσια Διοίκηση. Και θα έπρεπε να κλεί-

σει κανείς με συμπεράσματα και προτάσεις, με προβλήματα και λύσεις, και κάποια επισήμανση της πρόκλησης της ΕΟΚ, αν θέλετε του '93, του 2000 ή του '92, ενόψει του οποίου τόσα γίνονταν και το οποίο είναι πίσω μας, ήδη.

Άλλα δε θέματα: η ολομέλεια του συλλογικού οργάνου. Το συντονιστικό συμβούλιο (ή το «Δ.Σ.») του συλλογικού οργάνου. Η παθολογία της Δημόσιας Διοίκησης. Οι πέντε ιεραρχίες που, αν προφθάσω, θα αναφέρω, τα πρακτικά των συνεδρίων, είτε σε εισαγωγικά είτε χωρίς, κ.λπ. Οι παρεμβάσεις έξωθεν, ποιοι και γιατί παρεμβαίνουν, τι θέλουν, γιατί κ.λπ. Νόμοι και αντινομίες, αρρυθμία και νομιμότητα, δικαιοσύνη και ασφαλιστικές δικλείδες.

Αγαπητοί συνάδελφοι και φίλοι, αυτά είναι θέματα που θα κάλυπταν, που θα απαιτούσαν πολύ χρόνο. Όσο μπορώ πιο σύντομα θα εξηγήσω τι εννοώ. Στον ευρύτερο χώρο ενός τομέα στον οποίο έχω κάποια εμπειρία, στο χώρο της παιδείας, της «ραχοκοκαλιάς» της παιδείας, και της διοίκησης της παιδείας και εκεί θα εστιάσω περισσότερο, ως μέρος του ευρύτερου φάσματος της Δημόσιας Διοίκησης, ο ρόλος του μηχανικού είναι συχνά υποβαθμισμένος. Και αυτό δεν είναι άγνωστο. Ο ομιλών διετέλεσε επί σειρά ετών μέλος της ολομέλειας και του συντονιστικού συμβουλίου (πέστε το Δ.Σ. για να διευρύνουμε τον όρο) του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, ή του τέως ΚΕΜΕ (Κέντρο Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμόρφωσης) περιγράφει δε, θα ισχυριζόταν, τις ενδεικτικές αλήθειες και την παθολογία της ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης. Ενδεικτικά από ένα συγκεκριμένο χώρο, ή και δυο-τρεις, με κάποια ευρύτερη εμπειρία. Το ερώτημα είναι, ελπίδα ή απελπισία;

Στο χώρο της παιδείας ως σύνολο, δεν κυριαρχεί ο μηχανικός. Είναι, συνήθως, μια μικρή μειοψηφία, που η φωνή του είναι ασθενής και ίσως υποβαθμισμένη. Ή, σίγουρα υποβαθμισμένη, αν θέλετε. Να σημειώσω ότι μιλάω ως μηχανικός, αλλά και με μία διεπιστημονική άλλη ιδιότητα: παιδαγωγός. Και, έτσι, ισχυρίζομαι ότι δεν είμαι τόσο προκατειλημμένος υπέρ των μηχανικών, όσο οι αποκλειστικά μηχανικοί και οι τοποθετήσεις μου είναι απαντήσεις προς και τις δυο κατευθύνσεις. Ισχυρίζομαι. Στην κρίση σας, εάν θα είμαι αντικειμενικός.

Οι νόμοι μιλάνε, στην παιδεία, μόνοι τους. Παραδείγματα: Ο νόμος του 1964 για το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (Π.Ι.), το «γενικό επιτελείο της παιδείας». Και μιλήστε για το «γενικό επιτελείο», αν υπάρχει ή πρέπει να υπάρχει, του πολιτισμού, το γενικό επιτελείο της δικαιοσύνης. Στο Συμβούλιο της Επικρατείας υπάρχει μια αντιστοιχηση στη δομή, στον Άρειο Πάγο αν θέλετε, ή το οποιοδήποτε ανώτατο όργανο, οικονομικής αν θέλετε, οικονομικού προγραμματισμού, που ίσως πάει το μυαλό σας εύκολα. Σε σχέση, λοιπόν, οι νόμοι σε σχέση με το διοικητικό ή μη ρόλο του Π.Ι. είναι: Οι νόμοι 1566/1985, 186/1975, 309/1976, δεν χρειάζεται να τους απαριθμήσω όλους. Απλώς, λέω ότι από αυτούς τους νόμους απορρέουν εκείνα τα οποία θα χαρακτηρίζαμε ως πολλά προβλήματα για το μηχανικό, σε σχέση πάντα με την άσκηση διοίκησης, τη λήψη αποφάσεων, τη συλλογική λειτουργία των οργάνων, τις δημοκρατικές διαδικασίες, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του μηχανικού, ως λειτουργού της παιδείας, αν θέλετε, στα πλαίσια «θυελλωδών» συγκρούσεων, όταν θέλει να κάνει τη δουλειά του σωστά, «συντεχνιών» και παρεμβάσεων.

Ποια είναι, λοιπόν, τα προσόντα, εδώ, θα έλεγε κανείς, για την άσκηση της Δημόσιας Διοίκησης; Ποιοι τα έχουν και ποιοι κάνουν τη σωστή Δημόσια Διοίκηση, σ' αυτόν τον ευρύτερο χώρο, αν θέλετε, τον κρατικό, είτε σε ένα συγκεκριμένο υπουργείο, είτε ευρύτερα; Η παιδεία δεν είναι παρά ένας, ενδεικτικός όμως, υποχώρος του Δημοσίου, του όλου φάσματος του δημοσίου χώρου, όπως η βιομηχανία, το εμπόριο, η εργασία και τα αντίστοιχα υπουργεία, ως χώροι του Δημοσίου όπου ασκείται Δημόσια Διοίκηση, από και επί του μηχανικού, όπως επίσης: ο πολιτισμός, η χωροταξία, το περιβάλλον, η υγεία, η άμυνα, η «προεδρία», το Υπουργείο Προεδρίας, αρμόδιο για θέματα Δημόσιας Διοίκησης. Οι μεταφορές, επίσης, και οι συγκοινωνίες, τηλεπικοινωνίες, ο τουρισμός, κ.λπ., κ.λπ.

Ο υπογράφων έχει ζηήσει τη «συγκλονιστική» εμπειρία του μηχανικού και παιδαγωγού στο χώρο του Δημοσίου, για 18 περίπου χρόνια, στη στάθμη του «ανώτατου κρατικού λειτουργού», συμβούλου, με βαθμό Β, ειδικών θέσεων, του οργάνου το οποίο ανέφερα προηγουμένως, έμμεσα ή άμεσα. Δίνει, έτσι, μια ανάγλυφη, ζωντανή περιγραφή της, «βασανιστικής», ίσως, «ελληνικής πραγματικότητας».

Πώς εκδηλώνεται αυτό;

Ο ρόλος του μηχανικού στο χώρο της Δημόσιας Διοίκησης, είναι νομίζουμε κρίσιμος. Το γιατί, δεν θα το αναπτύξουμε, όμως, εδώ σε λεπτομέρειες. Θα το αφήσουμε κατά προτεραιότητα σε άλλους πιο ειδικούς, γι' αυτό το θέμα, σ' αυτό το σημείο, ίσως. Εμείς θα αναφερθούμε στην ιδιότυπη εμπειρία μας και ταυτόχρονα μια ιδιότυπη, ίσως περίπτωση, «ιδιόμορφη περίπτωση», παιδαγωγού, ή «ανθρώπου της παιδείας», της ελληνικής παιδείας, στον ελληνικό χώρο, στα πλαίσια του ελληνικού Δημοσίου. Δηλαδή και δέκτη και φορέα, αν θέλετε, από μέσα, από αυτό που λέγεται «το Σύστημα» και απέξω από αυτό. Η εμπειρία, οι εμπειρίες, δεν είναι απαραίτητα, οι προσωπικές εμπειρίες, ίσως είναι εμπειρίες και προσωπικές και άλλων.

Επεκτείνεται σε περισσότερα του ενός υπουργεία. Ας θεωρηθεί ότι δεν είναι πάντοτε προσωπική. Είναι αντανάκλαση και παρόμοιων εμπειριών άλλων μηχανικών, άλλων Ελλήνων επιστημόνων ή «διεπιστημόνων», στο συνολικό χώρο του Δημοσίου. Καλύπτεται, έτσι, μια εμπειρία αρκετά μακρά, ώστε να είναι αντιπροσωπευτική της πραγματικότητας σ' αυτό το χώρο, αλλά και στον ευρύτερο χώρο συνολικά, στο συνολικό φάσμα του ελληνικού Δημοσίου.

Αν ακούσει κανείς, τα βιώματα στελεχών ενός χώρου, ενός υπουργείου, συνήθως θυμάται το δικό του χώρο, το δικό του υπουργείο και βγάζει κάποια συμπεράσματα του τύπου: «τα ίδια, καλά ή κακά, συμβαίνουν παντού», σε όλα τα υπουργεία, σε όλες τις υπηρεσίες, στο πανελλήνιο. Είναι έτσι; Στην κρίση σας. Κάποιοι, σ' αυτά που θα πούμε με συντομία, θα αναγνωρίσουν προσωπικές τους εμπειρίες, άλλοι θα σκεφθούν, ότι αυτά ανήκουν ίσως στο χώρο της φαντασίας. Θα μπορούσαμε να επισημάνουμε στον καθένα, πού, πότε και με ποιες συνθήκες συνέβησαν, συμβαίνουν, ή και θα συμβαίνουν ίσως, αυτά τα οποία αναφέρουμε σ' αυτή τη σύντομη περιγραφή μας. Και κάποιες «μελέτες περίπτωσης», αν θέλετε, ως συμπτώματα, ή και ως μια κάποια παθολογία της Δημόσιας Διοίκησης, που αφορά για μας το μηχανικό, για τον ευρύτερο ελληνικό χώρο, κάθε Έλληνα που «λειτουργεί», στο χώρο της ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης.

Τώρα, επισημαίνουμε ότι ανάλογα με τη σημαντικότητα της θέσης, εκδηλώνεται και η ένταση της σύγκρουσης, της «σύγκρουσης με την εξουσία», όταν υπάρξει σύγκρουση. Στα 5 λεπτά που μένουσε, ίσως, θα προσπαθήσω να τοποθετηθώ στα πιο κρίσιμα σημεία αυτού το οποίο προΐδεασα ότι θα περιγράψω: ότι στον ελληνικό, και, ίσως όχι μόνο, δημόσιο χώρο, κυριαρχούν αντί για μία, την πρώτη, 5 περίπου «ιεραρχίες» και εδώ μπαίνω στην ουσία της τοποθέτησής μου, η σύνθετη παρουσία των οποίων, καταλύει κάποτε κάθε αρχή δημοκρατικής Δημόσιας Διοίκησης. Οι πέντε «ιεραρχίες», σε εισαγωγικά ή χωρίς, που κυριαρχούν στο δημόσιο χώρο και όχι μόνο ίσως (βλέπε ιδιαίτερο σημείο και του ιδιωτικού χώρου) είναι: Η υπηρεσιακή ιεραρχία (ή μια ιεραρχία, ή και μόνη, που θα έπρεπε να υπάρχει ίσως – και η ιεράρχηση, αν θέλετε, αρμοδιοτήτων, καθηκόντων κ.λπ.).

Δεύτερον, η κομματική ιεραρχία. Τρίτον, η ιεραρχία που θα μπορούσε να περιγραφεί με την έννοια, ή με τους όρους: «συγγένειες, κουμπαριές, κ.λπ.». Τέτατον, «κυκλώματα» ορατά και μη, κυκλώματα και δίκτυα, ορατά και μη, αν θέλετε. Πέμπτον, δογματική, θρησκευτική κ.λπ. ιεραρχία. Και θα πρόσθετα και ένα έκτο: οτιδήποτε άλλο θέλετε να προσθέσετε εσείς από τις εμπειρίες σας.

Σε άλλες χώρες υπάρχουν άλλες, άλλου είδους ιεραρχίες, αλλού λιγότερο και αλλού περισσότερο κυριαρχες, ανάλογα με την οργάνωση της εκάστοτε κοινωνίας, ή της απανταχού κοινωνίας και του κρατικού μηχανισμού.

Η παθολογία της εξουσίας; Μερικές από τις κρίσιμες

πλευρές που αντιμετωπίζει ο εργαζόμενος, ο δημόσιος υπάλληλος, ο δημόσιος λειτουργός, ο κρατικός λειτουργός, είναι, μεταξύ άλλων, η αλαζονεία της εξουσίας, οι σχέσεις εξουσιαστή και εξουσιαζόμενου, προϊστάμενου - υφισταμένου, δημόσιου υπαλλήλου, αν θέλετε, προς τον εκάστοτε προϊστάμενο, ή η «λειτουργία» του ίδιου ως προϊστάμενου κάποιου ο οποίος είναι ο υφιστάμενός του (και εδώ είναι μια άλλη μορφή της αίσθησης, αν θέλετε, της εξουσίας), η έλλειψη συντονισμού, χωρίς αξιολόγηση αυτή η σειρά. Η έλλειψη διοίκησης, σωστής διοίκησης, μεθόδων, αν θέλετε, (αποφεύγω τη λέξη management, υπήρξε μια λέξη «ελληνικότερη» σήμερα, «εμπειρίας και ακαδημαϊκής γνώσης», «σωστής και εγκυκλίου γνώσης», αν θέλετε, αντί της management) και θα μπορούσα να αναφέρω εδώ ένα συγκεκριμένο παράδειγμα απ' την εμπειρία στο χώρο τον οποίο έχω ζήσει, τι σημαίνει έλλειψη σωστής διοίκησης. Αν προφθάσω θα το πω, αλλιώς θα μείνει για τη συζήτηση.

Η παθολογία της Δημόσιας Διοίκησης: το ότι η Δημόσια Διοίκηση στη χώρα μας δεν λειτουργεί σύμφωνα με τις αρχές, τις θεωρητικές, που διδάσκονται, π.χ. στα πανεπιστήμια, οδηγεί σε, ή σχετίζεται με την ανάγκη κάποιας διερεύνησης της παθολογίας της.

Το πρόβλημα δεν φαίνεται να μπορεί να το περιγράψει επαρκώς μια λέξη. Υπάρχουν πολλές, π.χ. η πολυθεσία (ο πολυθεσίτης που «ζήσατε» κάποτε και το μάθατε, αφού είχε φύγει). Η κατάλυση της ιεραρχίας και της αρχαιότητας. Η πολυνομία, η αντιφατικότητα των νόμων και η ασυνέπεια της πολιτείας και πλησιάζω στο τέλος, της Δημόσιας Διοίκησης, προς τον πολίτη. Η μη τήρηση του νόμου, η ανομία, αν θέλετε, από κάποια άλλη άποψη, ή και οι αντινομίες, η εν γένει αρρυθμία, κ.λπ. Η αλαζονεία της εξουσίας από μία άλλη οπτική γωνία, οι «σχέσεις υποταγής» που υπάρχουν, αναφέρθηκε νομίζω το πρωί αυτή η έννοια, κ.λπ. Θα έλεγα, όπως η ίδια η έλλειψη εμπειρίας ή γνώσεων ή σπουδών στη Δημόσια Διοίκηση από τα στελέχη της και για τα στελέχη της, καθώς στο «κ.λπ.» θα περιελάμβανα την αδυναμία της δικαιοσύνης για έγκαιρη, κάποτε, παρέμβαση και ρύθμιση των αδικιών οι οποίες αποτελούν απόρροια της κατάχρησης εξουσίας και της ελλιπούς, αν θέλετε, άσκησης, «ελλειμματικής» άσκησης της Δημόσιας Διοίκησης, την αδυναμία της πολιτείας να διασφαλίσει την εφαρμογή των δικαστικών αποφάσεων, κ.λπ.

Ας αναφέρουμε ένα (δύο;) παράδειγμα από την ελληνική, καθημερινή, ίσως εμπειρία. Θα αρκεστώ μόνο σε ένα και θα κλείσω, με την επιφύλαξη, ότι δεν προφταίνω να διαβάσω, ή να τοποθετηθώ, ως προς έναν επίλογο, αλλά, απλώς, θα επιφυλαχτώ για τυχόν συζήτηση, να απαντήσω σε κάποια κρίσιμα ερωτήματα ή κάποια κενά που έχω αφήσει, που πρέπει να είναι πάρα πολλά, γιατί συμποσούνται σ' αυτή τη σύντομη τοποθέτηση - εμπειρία, όπως είπα, δεκαετιών. Και σε δυο τουλάχιστον υπουργεία, όχι απλώς σε ένα το οποίο ανέφερα με έμφαση.

Παραδείγματα, σε ένα, δύο ή τρία υπουργεία. Ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα στα πλαίσια της τεχνολογικής επαγγελματικής εκπαίδευσης. Τα κρίσιμα στοιχεία ε-

δώ είναι τα εξής:

Προτάσεις φορέων ή αρμοδίων τμημάτων κατά θέμα. Υπουργικές αποφάσεις. Ομάδες εργασίας, «ομάδες συντονισμού», ή «ομάδα συντονισμού», εφαρμογή, εξέλιξη, υλοποίηση, προβλήματα.

Παρατηρήσεις, αν θέλετε, σε κάθε ένα από αυτά τα θέματα. Θα μπορούσα να κλείσω με το εξής: Οι ομάδες εργασίας, οι υπουργικές αποφάσεις, δεν τηρήθηκαν πλήρως. Οι ομάδες εργασίας, αποφιλώθηκαν. Αυτά αυθαίρετα, κατ' αυθαίρετο τρόπο. Η ιεραρχία δεν τηρήθηκε. Οι εντολές δεν υλοποιούνται. Στην γκάμα, στην κλίμακα, η εφαρμογή δεν υλοποιήθηκε ιεραρχικά, συχνά με τη συγκεκριμένη αλληλουχία ενεργειών οι οποίες έπρεπε να γίνουν. Το πρόγραμμα «υλοποιήθηκε». Το πώς σχετίζεται με το πλήθος εκπαιδευτικών και Ελλήνων πολιτών και μηχανικών, μεταξύ αυτών, οι οποίοι το υλοποίησαν, με εναλλακτικές λύσεις, οι οποίες παρακάμπτον τις δυσχέρειες που προέρχονται από ένα γραφειοκρατικό, απηρχαιωμένο, κρατικό μηχανισμό, αλλά με την, αν θέλετε, εφευρετικότητα, ευφυΐα, διορατικότητα, ικανότητα για εξεύρεση λύσης και τον πατριωτισμό των Ελλήνων αυτών κρατικών λειτουργών, μηχανικών και μη.

Αρκούμε σ' αυτό, για να πω ότι στο ερώτημα: «Ελπίδα ή απελπισία;», εγώ λέω ελπίδα, ίσως στα πλαίσια κάποιου θεάτρου του «παραλόγου», το οποίο όμως διέπει τη ζωή μας, γιατί η ζωή είναι και λογική και μη λογική, κάποτε.

Μ' αυτά τα ολίγα, αφού δεν έχω άλλο χρόνο, επιφυλάσσομαι να δώσω περισσότερα στοιχεία κατά τη συζήτηση για συγκεκριμένα γεγονότα, συγκεκριμένες καταστάσεις τις οποίες ανέφερα ή υπαινίχθηκα. Και να πω ότι θα χαρούμε, σε μια τέτοια προσπάθεια, όσοι ασχολούμαστε με κάποια συγκεκριμένα θέματα σε ένα χώρο που αφορά όλους μας, γιατί όλοι μας έχουμε γειτνίαση ή σχέση με αυτόν τον τομέα, την παιδεία, που μαζί με τη Δημόσια Διοίκηση, είναι οι δυο πρωταρχικοί άξονες, αν θέλετε, της εθνικής προσπάθειας, ή κάθε εθνικής προσπάθειας, θα χαρούμε να συνεργαστούμε μαζί σας για να κάνουμε πολύ περισσότερα ως Έλληνες μηχανικοί, και να βελτιώσουμε εκ των έδων, αν μπορούμε, στην έκταση που μπορούμε, αυτόν τον πολύπαθο μηχανισμό της προβληματικής Δημόσιας Διοίκησης. Ευχαριστώ πολύ.

Πρόεδρος: Ευχαριστούμε το συνάδελφο Διάμεση, ολοκληρώσαμε από άποψη εισηγήσεων τη σημερινή πρώτη, την πρώτη ημέρα του διημέρου, έχει κατατεθεί στο προεδρείο μόνο μια παρέμβαση, ερωτήσεις οι οποίες απευθύνονται σε μη παρευρισκομένους εισηγητές, παράκληση να δοθούν σε μας, για να τις καταθέσουμε στη γραμματεία, ούτως ώστε να απαντηθούν αύριο κατά τη διάρκεια του στρογγυλού τραπεζιού.

Η παρέμβαση η οποία έχει κατατεθεί, είναι του συναδέλφου Αιγίδη, εάν θέλει να τη διαβάσει ο ίδιος.

Αιγίδης: Μετά που κατέθεσα την παρέμβαση αυτή, άκουσα την εισήγηση του κυρίου Νίκου Οικονόμου από τη Σ.Α.Τ.Ε. και με την άδειά σας, θα ήθελα να επισημάνω ορισμένα πράγματα. Η Σ.Α.Τ.Ε., με κάποιο

τρόπο είναι η άλλη πλευρά του λόφου και όχι η άλλη όχθη, γιατί οι δυο πλευρές του λόφου στηρίζουν το λόφο, την κορυφή του, ενώ ανάμεσα στις όχθες υπάρχει χάσμα. Το χάσμα της κοίτης. Θέλω ιδιαίτερα να συγχαρώ το συνάδελφο Οικονόμου για την εύστοχη, συμπυκνωμένα περιεκτική και συνδικαλιστικά πολύτιμη, εισήγηση.

Με αφορμή αυτό, σε συνέχεια από αυτό, ήθελα να πω και δυο λόγια, με αφορμή την εισήγηση. Μου ήρθαν στο νου δυο κρίσεις από χώρο ιδιαίτερα οικείο και αγαπητό για τον υπουργό που κήρυξε την έναρξη το πρωί, η μια ρήση είναι, γιατί όπως προκύπτει από την εισήγηση που προανάφερα του συνάδελφου Οικονόμου, φαίνεται να γίνεται δεκτό ότι το άλας για τα δημόσια έργα, και εγώ επεκτείνω και για όλη την τεχνική δραστηριότητα στη χώρα μας, είναι ο δημόσιος υπάλληλος, θυμήθηκα τη ρήση: «ή το άλας μωρανθή, εν τίνι αλισθήσονται». Και η άλλη ρήση σχετικά με τα όσα συζητήθηκαν, τα λίγο νεφελώδη, σχετικά με το ΤΣΜΕΔΕ και ο πόρος αυτός τι είναι κ.λπ. Υπάρχει η άλλη ευαγγελική ρήση: «Ο εν τω ναώ εργαζόμενος, εκ του ναού εσθιέτω». Και επιτρέψτε μου, άπαγε της βλασφημίας, ναός είναι και το πακέτο Ντελόρ.

Τώρα, στις συγκεκριμένες δύο παρεμβάσεις, η μία είναι στην εισήγηση του συνάδελφου Ζάμπα, και η άλλη στου συνάδελφου Κυριαζή. Δεν είναι ερωτήσεις, νομίζω κανείς από τους δυο δεν είναι αυτή τη στιγμή εδώ. Ο συνάδελφος Ζάμπας στην εισήγησή του, που αποτελεί πόνημα ομάδας εργασίας, από αξιολογούς και αγαπητούς συναδέλφους, μου κάνει την τιμή να αναφερθεί σε παλιότερη εισήγησή μου στην οποία είχε ενταχθεί και πίνακας, διάγραμμα, που σύγκρινε τις δαπάνες για δημόσιες επενδύσεις, με τον αριθμό των μηχανικών δημοσίων υπαλλήλων. Αλλά η εισήγηση εκείνη, είχε και κείμενο, στο οποίο, μετά από τόσα χρόνια, 15, 14 -αν θυμάμαι καλά-, εξηγούσα ότι τους αριθμούς αυτούς τους χρησιμοποιούσα σαν πρόσφορο αντιπροσωπευτικό δείκτη και όχι για τεκμηρίωση του όποιου αιτήματος. Άλλωστε και το κείμενο εκείνο δεν ήταν συνδικαλιστικό και ούτε πρόβαλε αιτήματα.

Ο συνάδελφος Κυριαζής, Στην ιστορική διαδρομή που έκανε, ισχυρίστηκε ότι μέχρι το 1977 και γι' αυτό ρώτησα μήπως άκουσα λάθος, δεν πήρα πάντως διευ-

κρινιστική απάντηση, οι μηχανικοί δημόσιοι υπάλληλοι, δεν είχαν ιδιαίτερη δική τους συνδικαλιστική δραστηριότητα. Επειδή αυτό δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, θέλω να επισημάνω ότι:

1. Η ΕΜΔΥΔΑΣ ιδρύθηκε στα 1947. Είναι, δηλαδή, από τις πρώτες δημοσιοϋπαλληλικές συνδικαλιστικές οργανώσεις και είναι ιδρυτικό μέλος της ΑΔΕΔΥ. Προϋπήρχε η ΕΜΔΥΔΑΣ από την ΑΔΕΔΥ.

2. Από το 1957, τόσο ξέρω, παλιότερα ευτυχώς δεν ξέρω, έχει τη δική της έντονη συνδικαλιστική δραστηριότητα, άλλοτε γόνιμη, άλλοτε όχι.

3. Στη μακρά αυτή διαδρομή έχει έρθει και σε σύγκρουση με άλλες δημοσιοϋπαλληλικές οργανώσεις, συνδικαλιστικές, όχι με δική της πρωτοβουλία, αλλά επειδή βρέθηκε σε άμυνα. Αλλά και σε συνεργασία και αγωνιστική σύμπραξη με άλλες. Για παράδειγμα, αποχώρησε από την ΑΔΕΔΥ, αναγκάστηκε να αποχωρήσει από την ΑΔΕΔΥ, δύο φορές. Πρωτοστάτησε να ιδρυθεί η ΠΟΤΕΔΥ, Πανελλήνια Ομοσπονδία Τεχνικών Δημοσίων Υπαλλήλων. Και η άτυπη ΣΕΔΟ, Συντονιστική Επιτροπή Δημοσιοϋπαλληλικών Οργανώσεων, γύρω στο '75-'76, όταν γίνονταν και οι μεγάλες συζητήσεις και οι κινητοποιήσεις και οι απεργίες για το μισθολόγιο τότε του Μπούτου. Η ΣΕΔΟ αυτή, ήταν άτυπη οργάνωση στην οποία συμμετείχαν και η ΟΛΜΕ και η ΔΟΕ, η Διδασκαλική Ομοσπονδία και δεκάδες άλλες οργανώσεις, και η οποία ΣΕΔΟ, είχε ονομαστεί τότε, και αντι-ΑΔΕΔΥ, όταν η ΑΔΕΔΥ είχε κατακτήσει κρατικοσυνδικαλιστική οργάνωση, χωρίς καμιά προκάλυψη. Πώς τώρα, κάποιες από τις οργανώσεις αυτές που ανήκαν τότε στη ΣΕΔΟ, αλώσανε εκ των έδων την ΑΔΕΔΥ και τι πορεία είχε αυτή η ΑΔΕΔΥ από κει και πέρα, είναι πρόσφατα γεγονότα, που δεν παρακολούθησα από κοντά, μετά τη διαγραφή μου από την ΕΜΔΥΔΑΣ. Ευχαριστώ.

Πρόεδρος: Ευχαριστούμε το συνάδελφο Αιγίδα. Αν δεν υπάρχουν άλλες παρεμβάσεις γραπτές ή ερωτήσεις, σας προσκαλούμε για αύριο το πρωί 9.30 η ώρα στον ίδιο χώρο για την πρώτη εισήγηση. Καλό βράδυ.

Τέλος Α' Μέρους